

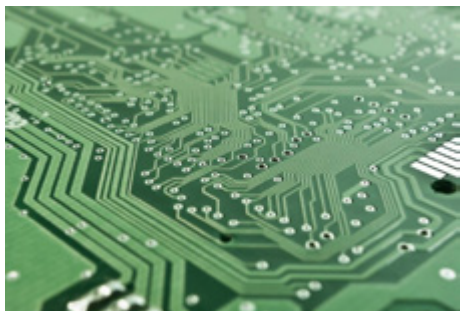
December

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

NOVINKY Z EÚ

KOMISIA SPÚŠŤA SPOLOČNÝ PODNIK PRE ČIPY PODĽA EURÓPSKEHO AKTU O ČIPOCH

Komisia oficiálne otvorila spoločný podnik pre čipy, ktorý posilní európsky ekosystém polovodičov a vedúce postavenie Európy v oblasti technológií. Preklenie

priepasť medzi výskumom, inováciami a výrobou, a tým uľahčí komercializáciu inovačných myšlienok. Spoločný podnik pre čipy zavedie okrem iného pilotné linky, na ktoré Komisia vyhlásila prvú výzvu s finančnými prostriedkami EÚ vo výške 1,67 miliardy eur. Očakáva sa, že táto suma bude doplnená finančnými prostriedkami členských štátov, ktoré dosiahnu 3,3 miliardy eur, plus dodatočným financovaním zo súkromných zdrojov. Okrem

toho prvýkrát zasadla Európska rada pre polovodiče. Rada združuje členské štáty s cieľom poskytnúť Komisii poradenstvo týkajúce sa konzistentného vykonávania európskeho aktu o čipoch a medzinárodnej spolupráce v oblasti polovodičov. Bude hlavnou platformou pre koordináciu medzi Komisiou, členskými štátmi a zainteresovanými stranami pri riešení otázok týkajúcich sa odolnosti dodávateľského reťazca a možných reakcií na krízy.

MONITOR VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY EURÓPSKEJ KOMISIE ZA ROK 2023

Čoraz viac mladých Európanov získava terciárne vzdelanie a priemerný počet osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku a odbornú prípravu, klesá. To sú niektoré z povzbudivých informácií Monitoru vzdelávania a odbornej prípravy v roku 2023, ktorý na európskom samite o vzdelávaní spustila komisárka pre inováciu, výskum, kultúru, vzdelávanie a mládež Iliana Ivanova. Z monitoru takisto vyplýva, že takmer dve tretiny čerstvých absolventov odborného vzdelávania a prípravy (OVP) mali skúsenosti s učeníím sa na pracovisku. Na druhej strane sa v správe zdôrazňujú zostávajúce výzvy, ako sú prevládajúce nedostatočné výsledky v oblasti základných zručností, rozsiahla nerovnosť v prístupe k vzdelávaniu a jeho výkonnosti, rodové rozdiely v terciárnych

kvalifikáciách a nedostatok zručností v odboroch STEM (odbornosti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky). Vydanie 2023 sa zameriava na nedostatok učiteľov v Európe a rôzne snahy o zatriaktivnenie učiteľského povolania. Nedostatok učiteľov je čoraz väčším problémom a v niektorých krajinách sa očakáva zhoršenie v dôsledku starnutia pedagogickej populácie. Podrobnejšie informácie o učiteľskom povolaní možno nájsť aj v novovytvorenom prehľade

učiteľov. Vo výročnej publikácii sa analyzuje vývoj systémov vzdelávania a odbornej prípravy EÚ a podáva sa správa o pokroku pri dosahovaní spoločne dohodnutých cieľov na úrovni EÚ v rámci spolupráce členských štátov v európskom vzdelávacom priestore. Monitor zahŕňa porovnávaciu analýzu, 27 správ o jednotlivých krajinách a online súbor nástrojov monitora s najvýznamnejšími údajmi a zdrojmi o systémoch vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ.

KOMISIA PREDKLADÁ SÚBOR OPATRENÍ NA POSILNENIE PRÁV OBČANOV EÚ

Európske občianstvo je jedným z najvýznamnejších úspechov EÚ. Pri príležitosti 30. výročia európskeho občianstva Európska komisia predkladá balík opatrení, ktoré posilnia práva vyplývajúce z občianstva EÚ v celej Únii. Osoba, ktorá je štátnym príslušníkom krajiny EÚ, požíva súbor práv a výhod, ktoré sa lí-

šia od práv a výhod štátneho príslušníka konkrétneho členského štátu. Ide napríklad o právo na voľný pohyb, konzulárnu ochranu a aktívnu účasť na demokratických procesoch. Uverejnená [správa o občianstve EÚ za rok 2023](#) opisuje pokrok, ktorý sa dosiahol pri posilňovaní a presadzovaní občianskych práv, spoloč-

ných hodnôt a demokratickej účasti v EÚ od uverejnenia poslednej správy o občianstve v roku 2020. Komisia navrhuje zmenu pravidiel stanovených v [smernici o konzulárnej ochrane](#) tak, aby v čase krízy smernica poskytovala ochranu a podporu občanom EÚ v zahraničí. Tento návrh bol vypracovaný v úzkej spolupráci s

vysokým predstaviteľom, pod ktorého vedením pracuje ESVČ a delegácie EÚ v tretích krajinách.

V rámci tohto balíka Komisia predkladá aj nové usmernenia o práve na voľný pohyb, príručku osvedčených volebných postupov pre občanov so zdravotným postihnutím, kompendium elektronického hlasovania, ako aj príručku k občianstvu EÚ. Komisia prijíma aj svoju prvú [správu o vykonávaní nariadenia o európskej iniciatíve občanov](#) a uverejňuje najnovší prieskum [Eurobarometra o občianstve a demokracii](#), ktorý sa zameriava na informovanosť občanov EÚ o ich občianskych právach.

KOMISIA VÍTA DOHODU O AKTE O UMELEJ INTELEGENCIÍ

Komisia víta politickú dohodu, ktorú Európsky parlament a Rada dosiahli pri akte o umelej inteligencii, ktorý [Komisia navrhla](#) v apríli 2021. Nové pravidlá sa budú uplatňovať priamo vo všetkých členských štátoch. Sú orientované na koncepciu rizika:

Minimálne riziko: Na aplikácie s minimálnym rizikom sa nebudú vzťahovať žiadne obmedzenia ani povinnosti.

Vysoké riziko: Systémy umelej inteligencie identifikované ako vysokorizikové budú musieť dodržiavať prísne požiadavky vrátane povinných systémov na zmiernenie rizika, vysokokvalitných dátových súborov, logovania činností, podrobnej dokumentácie, jednoznačných informácií pre

používateľov, ľudského dohľadu a vysokej úrovne spoľahlivosti, presnosti a kybernetickej bezpečnosti.

Neprijateľné riziko: Systémy umelej inteligencie považované za jednoznačné ohrozenie základných ľudských práv ľudí budú zakázané. Do tejto kategórie patria systémy alebo aplikácie umelej inteligencie, ktoré manipulujú ľudské správanie s cieľom obísť slobodnú vôľu

používateľa alebo systémy, ktoré vládám alebo podnikom umožňujú „spoločenské bodovanie“ a určité aplikácie na prediktívne vykonávanie policajných funkcií. Okrem toho budú zakázané niektoré použitia biometrických systémov: napríklad systémy rozpoznávania emócií používané na pracoviskách a niektoré systémy kategorizácie ľudí alebo biometrická identifikácia na diaľku v reálnom čase na účely presadzovania práva vo verejnom priestore (s niekoľkými výnimkami).

Osobitné riziko pri transparentnosti: Používatelia systémov umelej inteligencie, ako sú chatboty by si mali byť vedomí, že ich interakcia prebieha so strojom.

Deepfake a iný obsah budú musieť byť ako také označené. Rovnako bude povinné informovať používateľov v prípadoch, keď sa používa biometrická kategorizácia alebo rozpoznávanie emócií. Okrem toho budú poskytovatelia musieť navrhnúť systémy tak, aby syntetický obsah bol označený v strojovo čitateľnom formáte a identifikovateľný ako umelo vy-

generovaný alebo manipulovaný. Spoločnosti, ktoré nebudú dodržiavať pravidlá, budú pokutované. Pokuty sa budú pohybovať od 35 miliónov eur alebo 7 % celosvetového ročného obratu za porušenie zakázaných aplikácií umelej inteligencie, 15 miliónov eur alebo 3 % za porušenie iných povinností a 7,5 milióna eur alebo 1,5 % za poskytnutie nesprávnych

informácií. Pre MSP a startupy sa stanovujú proporcionálnejšie stropy správnych pokút. Na dodržiavanie nových pravidiel na vnútroštátnej úrovni budú dohliadať vnútroštátne príslušné orgány dohľadu nad trhom. Koordináciu na európskej úrovni zabezpečí novo vytvorený európsky úrad pre umelú inteligenciu v rámci Európskej komisie.

MICHAELA KRŠKOVÁ SA STÁVA ČLENKOU RADY EURÓPSKEJ RADY PRE INOVÁCIE

Európska komisia vymenovala desať nových členov, ktorí sa ujmu svojich úloh ako členovia rady Európskej rady pre inovácie (EIC). Na druhé obdobie bolo vymenovaných desať predchádzajúcich členov. Jednou z novovymenovaných členiek je aj Slovenka Michaela Kršková, ktorá je prvou Chief Innovation Officer slovenskej vlády a zároveň tajomníčkou Rady vlády Slovenskej republiky pre vedu, techniku a inovácie. Ako generálna riaditeľka Výskumnej a inovačnej autority (VAIA) je zodpovedná za implementáciu Národnej stratégie vedy, výskumu a inovácií 2030, medzirezortnú ko-

ordináciu výskumných a inovačných politík, ako aj implementáciu reforiem a investícií z Plánu obnovy a odolnosti vo výške 572 miliónov eur. Podľa právnych predpisov programu Horizont Európa má rada EIC ústrednú úlohu pri usmerňovaní stratégie EIC ako hlavného európskeho inovačného programu s rozpočtom viac ako 10 miliárd eur. Rada EIC pod vedením svojho predsedu poskytuje poradenstvo v oblasti stratégie, pracovného programu a tematických portfólií a Komisia ju môže požiadať o poradenstvo v súvislosti so širšími otázkami inovačnej politiky. Aktuálny mandát nových a obnovených členov je dva roky, do decembra 2025. Prvé zasadnutie obnovenej rady sa má konať 10. a 11. januára 2024 v Leuvene.

KOMISIA SCHVÁLILA SLOVENSKÚ SCHÉMU ŠTÁTNEJ POMOCI VO VÝŠKE 1 MILIARDY EUR NA PODPORU INVESTÍCIÍ DO ZARIADENÍ POTREBNÝCH NA PRECHOD NA KLIMATICKY NEUTRÁLNE HOSPODÁRSTVO

Európska komisia schválila slovenskú schému vo výške 1 miliardy eur na podporu investícií do výroby zariadení potrebných na podporu prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo v súlade s [priemyselným plánom zelenej dohody](#). Schéma bola schválená v rámci [dočasného krízového a transformačného rámca](#) štátnej pomoci prijatého Komisiou

9. marca 2023 a zmeneného 20. novembra 2023 s cieľom podporiť opatrenia v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre urýchlenie zelenej transformácie a zníženie závislosti od palív. Slovensko v tejto súvislosti oznámilo Komisii a schému vo výške 1 miliardy eur na podporu investícií do výroby zariadení potrebných na prechod na klimaticky neutrálne

hospodárstvo. V rámci tohto opatrenia bude pomoc do výšky 350 miliónov eur na spoločnosť pozostávať z priamych grantov, úľav na dani z príjmu a prevodov alebo lízingov nehnuteľného majetku za cenu nižšiu ako trhovú hodnota. Opatrenie bude k dispozícii pre spoločnosti, ktoré vyrábajú batérie, solárne panely, veterné turbíny, tepelné čerpadlá, elektrolyzéry, zariadenia na zachytávanie a ukladanie uhlíka či kľúčové komponenty alebo kritické suroviny potrebné na ich výrobu. Komisia potvrdila, že slovenská schéma je v súlade s podmienkami stanovenými v dočasnom krízovom a prechodnom rámci. Pomoc bude i) stimulovať výrobu zariadení potrebných na emisne neutrálne hospodárstvo a ii) poskytne sa najneskôr do 31. decembra 2025. Komisia dospela k záveru, že slovenská schéma je potrebná, vhodná a primeraná na urýchlenie zelenej transformácie a uľahčenie rozvoja určitých hospodárskych činností, ktoré sú dôležité pre vykonávanie priemyselného plánu zelenej dohody v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a podmienkami stanovenými v dočasnom krízovom a prechodnom rámci.

KOMISIA DOSTALA OD SLOVENSKA ŽIADOSŤ O PLATBU VO VÝŠKE 799 MILIÓNOV EUR V RÁMCI MECHANIZMU NA PODPORU OBNOVY A ODOLNOSTI

Európska komisia dostala od Slovenska štvrtú žiadosť o platbu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na vyplatenie finančnej podpory vo výške 799 miliónov eur (bez predbežného financovania). Celkový plán obnovy a odolnosti Slovenska sa bude financovať vo výške 6,4 miliardy

eur vo forme grantov. Štvrtá žiadosť o platbu súvisí s 15 míľnikmi viacerých reforiem v oblastiach: udržateľnej dopravy, vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, podnikateľského prostredia, posilnenia boja proti korupcii a zlepšenia udržateľnosti dôchodkového systému. Viac informácií o žia-

dostiach o platbu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je k dispozícii tu.

EÚ INVESTUJE Z MODERNIZAČNÉHO FONDU VIAC AKO 2 MILIARDY EUR NA POMOC PRI MODERNIZÁCII ENERGETICKÝCH SYSTÉMOV V DEVIATICH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH VRÁTANE SLOVENSKA

Z modernizačného fondu sa vyplatilo 2,17 miliardy eur na pomoc pri modernizácii energetických systémov v deviatich členských štátoch prostredníctvom 19 vybraných projektov. Tieto investície pomôžu krajinám EÚ s nižšími príjmami splniť ich ciele v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 a zároveň znížia emisie skleníkových plynov v energetike, priemysle a doprave a zvýšia energetickú efektívnosť. Financujú sa z príjmov zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS). Z modernizačného fondu sa od jeho spustenia v roku 2021 vypla-

tilo spolu 9,68 miliardy eur príjmov z EU ETS s cieľom pomôcť členským štátom urýchliť zelenú transformáciu. V nadväznosti na investície oznámené v júni vo výške 2,49 miliardy eur na 31 projektov dosiahli investície z modernizačného fondu na rok 2023 po dnešnom vyplatení 2,17 miliardy eur na 19 ďalších projektov celkovú výšku 4,66 miliardy eur, pričom sa celkom podporilo 50 projektov. Tento rok sa podpora z modernizačného fondu poskytla Bulharsku (197 miliónov eur), Chorvátsku (88 miliónov eur), Česku (1,848 mld. eur), Estónsku (66 mil. eur),

Lotyšsku (5 mil. eur), Litve (11 mil. eur), Poľsku (221 mil. eur), Rumunsku (2,169 mld. eur) a Slovensku (60 mil. eur). Spomínaných 50 projektov sa zameriava na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, modernizáciu energetických sietí, energetickú efektívnosť a nahradenie výroby uhlia menej uhlíkovo náročnými palivami.

GRANTY EÚ

VÝZVA NA PREDKLADANIE NÁVRHOV NA AKČNÉ GRANTY NA PODPORU A OCHRANU HODNÔT ÚNIE

Informujeme o najnovšej možnosti financovania na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré chránia a presadzujú základné práva a hodnoty EÚ. Výzva na predkladanie návrhov na akčné granty na podporu a ochranu

hodnôt Únie je otvorená do 7. marca 2024. V rámci výzvy je celkovo dostupných 74 500 000 eur a miera spolufinancovania je 90 %. Účelom výzvy je vybrať a podporiť určitý počet sprostredkovateľov v členských štátoch EÚ, ktorí budú budovať

kapacity veľkého počtu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia na miestnej, regionálnej a/alebo vnútroštátnej úrovni a budú im poskytovať finančnú podporu (pomocou kaskádových grantov). Výzva má nasledovné priority:

- Posilniť odolnosť a kapacitu organizácií občianskej spoločnosti chrániť a presadzovať hodnoty Únie vrátane demokracie a dodržiavania zásad právneho štátu.
- Podporovať organizácie občianskej

spoločnosti v úsilí o ochranu, presadzovanie a zvyšovanie povedomia o základných právach a demokratických hodnotách.

- Podporovať dialóg, transparentnosť a dobrú správu vecí verejných, a to aj v prípadoch, keď sa priestor pre občiansku spoločnosť zmenšuje.

Dokumenty súvisiace s výzvami, usmernenia a ďalšie pokyny sú k dispozícii na [stránke výzvy](#) na portáli pre možnosti financovania a verejnej súťaže.

PF

